

OTDK-DOLGOZAT

Rebi Eszter

BA

2013

**FALUSI TURIZMUS MAGYARORSZÁGON ÉS SOMOGY MEGYÉ-
BEN**

RURAL TOURISM IN HUNGARY AND IN SOMOGY COUNTY

Rebi Eszter

Kézirat lezárva: 2012. június 20.

TARTALOMJEGYZÉK

1. BEVEZETÉS	1
2. A TURIZMUS SZERVEZETI FELÉPÍTÉSÉNEK ÉRTÉKELÉSE MAGYARORSZÁGON.....	2
2.1. ORSZÁGOS SZINT	2
2.1.1. Országgyűlés	2
2.1.2. Magyar Turizmus Zrt.....	2
2.2. REGIONÁLIS SZINT	2
2.3. MEGYEI SZINT.....	3
2.4. KISTÉRSÉGI-TELEPÜLÉSI SZINT	3
2.5. TOURINFROM IRODÁK	3
3. A FALUSI TURIZMUS SZERVEZETI RENDSZERÉNEK ÉRTÉKELÉSE MAGYARORSZÁGON.....	4
3.1. A FALUSI ÉS AGROTURIZMUS ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK MŰKÖDÉSE (FATOSZ)	5
3.2. A SOMOGY MEGYEI FALUSI TURIZMUS SZÖVETSÉG.....	6
3.3. A SOMOGY MEGYEI ÖNKORMÁNYZAT TURIZMUSFEJLESZTÉSI FELADATAI.....	6
3.4. A ZSELICI LÁMPÁSOK VIDÉKFEJLESZTÉSI EGYESÜLET	7
4. A FALUSI SZÁLLÁSHELYEK BESOROLÁSA.....	8
4.1. „A FALUSI SZÁLLÁSHELY NAPRAFORGÓVAL” MINŐSÍTÉSÉNEK TANÚSÍTÓ VÉDJEGYE	8
4.2. A 239/2009-ES SZÁLLÁSHELYEK SZOLGÁLTATÁSÁRA VONATKOZÓ KORMÁNYRENDELET	9
5. SOMOGY MEGYE ÁLTALÁNOS GAZDASÁGI, TÁRSADALMI ÉS TURISZTIKAI ADOTTSÁGAI	10
6. A FALUSI SZÁLLÁSHELYEK MAGYARORSZÁGON ÉS SOMOGY MEGYÉBEN.....	11
6.1. A VENDÉGÉJSZAKÁKRA, VENDÉGEK SZÁMÁRA VONATKOZÓ ADATOK.....	11
7. PRIMER KUTATÁS.....	14
7.1. PRIMER KUTATÁSOM CÉLJA, AZ EREDMÉNYEK BEMUTATÁSA	14
7.2. KÉRDŐÍVELEMZÉS	14
7.3. INTERJÚ – KATICA TANYA - AKTÍV PIHENÉS KÖZPONT	18
7.4. VONZERŐ LELTÁR'	21
7.4.1. Gasztronómia és borturizmus	21
7.4.2. Kerékpáros turizmus.....	22
7.4.3. Egészségturizmus.....	22
7.4.4. Lovas turizmus.....	22
7.4.5. Sportturizmus.....	23
7.4.6. Vadászturizmus.....	23
7.4.7. Ökoturizmus.....	23
7.4.8. Vízi turizmus	24
7.4.9. Kulturális turizmus	24
7.5. SWOT ANALÍZIS	25
8. ÖSSZEGZÉS.....	27
IRODALOMJEGYZÉK	28
MELLÉKLETEK.....	I
1. MELLÉKLET: A KÉRDŐÍV.....	II
2. MELLÉKLET: VONZERŐ LELTÁR	IV
3. MELLÉKLET: KATICA TANYA – AKTÍV PIHENÉS KÖZPONT	V
4. MELLÉKLET: KATICA TANYA – AKTÍV PIHENÉS KÖZPONT	V
5. MELLÉKLET: KATICA TANYA – AKTÍV PIHENÉS KÖZPONT	VI

TÁBLÁZAT- ÉS ÁBRAJEGYZÉK

1. táblázat: A kormányrendelet okozta változások	9
2. táblázat: SWOT analízis.....	26
1. ábra: Magán szálláshelyek kapacitása, Falusi szállásadás, Somogy megye	12
2. ábra: Magán szálláshelyek vendégforgalma, Falusi szállásadás, Somogy megye	12
3. ábra: Összehasonlítás a vendéglátók számában 2009. évben (Somogy, Borsod-Abaúj Zemplén megye, országos adatok)	13
4. ábra: Összehasonlítás a vendégéjszakák számában 2009. évben (Somogy, Borsod-Abaúj-Zemplén megye, országos adatok)	13
5. ábra: Kérdőív értékelés, A kitöltők életkor szerinti megoszlása	15
6. ábra: Kérdőív értékelés: „Ön szerint mit jelent a falusi turizmus?”	16
7. ábra: Kérdőív értékelés: „Milyen céllal járt Somogy megyében?”	16
8. ábra: Kérdőív értékelés: „Somogyi tartózkodása során milyen szálláshelyet venne igénybe?”	17
9. ábra: Kérdőív értékelés: „Milyen jellegű programon venne részt?”	17

1. BEVEZETÉS

Dolgozatom címe Falusi turizmus Magyarországon és Somogy megyében, amelyet a helyi TDK fordulón már előadtam.

Felsőfokú tanulmányaim során találkoztam először a falusi turizmus intézményével. Mivel az iskolai előadások során csak érintőlegesen hallhattam a témáról, *ezért* döntöttem úgy, hogy jobban beleásom magam, ezért választottam dolgozatom témájául a falusi turizmust. Somogyi kötődésem révén esett a választásom Somogy megyére, mivel a somogy megyei Csurgón lakom. Elhivatottságot érzek, hogy tegyek szülőföldem turizmusáért és a hipotézis az, hogy érdemes ezért tenni, ezért végeztem a primer kutatást.

Kutatásom célja, hogy átfogó képet kapjak egyrészt a falusi turizmusról és helyzetéről Magyarországon. Másrészt pedig, hogy Somogy megyében milyen szerepet tölt be.

Felkészülésem során kutatásomhoz elsőként a Kaposvári Tourinform irodát kerestem fel, ahol készségesen álltak segítségemre. Főként az innen kapott információk alapján kezdettem el munkámat.

Dolgozatom elkészítéséhez Primer és szekunder kutatást végeztem. Egy rövid telefonos interjú keretében tehettem fel kérdéseimet Csizmadia Lászlónak, a Falusi és Agroturizmus Országos Szövetség elnökének. Kérdőívezés módszerét alkalmazva mérhettem fel a megkérdezettek nézőpontját a falusi turizmusról. Interjút készítettem Handó Jánossal és feleségével a Katica Tanya – Aktív Pihenés Központ tulajdonosaival. Vonzerő leltárt készítettem, hogy felmérjem Somogy megye adottságait, végül ez alapján készítettem SWOT analízist.

2. A TURIZMUS SZERVEZETI FELÉPÍTÉSÉNEK ÉRTÉKELÉSE MAGYARORSZÁGON¹

A menedzsment szempontjából mindenképp fontosnak tartom összefoglalni a turizmus szervezeti rendszerét, felépítését.

A turizmus szervezeti rendszere Magyarországon több szintből tevődik össze:

2.1. ORSZÁGOS SZINT

2.1.1. Országgyűlés

Az országgyűlés a legfőbb törvényalkotó szerv. A turizmus ágazat működésének alapvető feltételrendszerét, működését meghatározó törvényeket az Országgyűlés határozza meg. Törvény írja elő az idegenforgalmi adó és az üdülési csekkrendszer működtetéséhez szükséges feltételeket. Az országgyűlés fő feladatai: turizmus törvény létrehozása és annak elfogadása, költségvetési keretek, működési rendszerek meghatározása.

Országos szinten működik a Falusi és Agroturizmus Országos Szövetsége (FATOSZ), mely a falusi turizmusban tevékenykedő szolgáltatókat fogja össze.

2.1.2. Magyar Turizmus Zrt.

A Magyar Turizmus Zrt. látja el Magyarországon a nemzeti turisztikai és marketing feladatokat. Az Országos Idegenforgalmi Hivatal jogutódjaként jött létre 1994. március 1-jén Magyar Turisztikai Szolgálat néven. A Magyar Turizmus Zrt. legfontosabb feladatai Magyarország turisztikai desztináció arculatépítése, ismertségének növelése belföldön és külföldön, a magyar turisztikai kínálat piacra juttatása versenysemleges módon.

2.2. REGIONÁLIS SZINT

A nonprofit marketing tevékenységet a regionális marketing igazgatóságok (RMI) látják el. Ezek a kilenc turisztikai régió marketing szervei.

A regionális irodák fő feladatai a régiók identitásnövelése, régiók felzárkóztatása és ismertté tétele.

¹ <http://itthon.hu/szakmai-oldalak/turizmus-szervezeti>

2.3. MEGYEI SZINT

Megyei önkormányzatok, megyei szakmai szervezetek, megyei szintű Tourinform irodák szintje. A megyei önkormányzatok esetén folyamatos leépülés tapasztalható. A régiók erősödnek meg a turizmus szervezeti rendszerében.

A FATOSZ-nak 19 megyei szervezete működik, így tevékenységével az egész országot lefedi. Somogy megyében a Somogy Megyei Falusi Turizmus Szövetség működik.

2.4. KISTÉRSÉGI-TELEPÜLÉSI SZINT

Helyi szinten önálló idegenforgalmi bizottságba vagy egy nagyobb bizottság munkájába integrálódik be a turisztikai szervezet. Önkormányzatoknál az idegenforgalmi referens koordinálja a városi idegenforgalmi feladatokat.

Somogy megyében a Zselici Lámpások Vidékfejlesztési Egyesülete alakult meg, ami 48 önkormányzat képviselőjével. Ezek kistérségi szinten látják el feladataikat.

2.5. TOURINFROM IRODÁK

A Magyar Turizmus Zrt. irányításával, névhasználati szerződés keretében működik Magyarországon. A Tourinform irodák turisztikai információkkal látják el hozzájuk érkező belföldi és külföldi turistákat. Versenysemleges módon közvetítik a szolgáltatók szolgáltatásait, segítséget nyújtanak a nemzeti turisztikai kiadványok terjesztésében.

3. A FALUSI TURIZMUS SZERVEZETI RENDSZERÉNEK ÉRTÉKELÉSE MAGYARORSZÁGON

A falusi turizmus a szabadidő eltöltésének az a módja, amely kizárólag a falusi turisztikai javak igénybevételére, illetve ezek hasznosítására épül. A városon kívül, helyi és regionális vonzerőkkel rendelkező, gondozott, vidéki környezetben, a belföldi és külföldi vendégek szabadidő-eltöltési szükségleteinek széles körű, kereskedelmi alapokon történő kielégítése, és az ezt szervező helyi intézmények és szolgáltatók együttműködése. A vidéki térségek alapvetően kis intenzitású, de sokszínű vonzerőire épül a falusi turizmus.

Nem határoz meg konkrét terméktípust, hanem átfogó komplex termékcsomagot nyújt:

- alapvető eleme a szállásadás: a vendégfogadó saját portáján kialakított szálláshely
- kulturális kínálat: helyi hagyományok, ünnepek, rendezvények
- gasztronómia: saját készítésű termékek
- borturizmus: a gazda saját pincéjében mutatja be borait
- természetjárás: a közelben található természetvédelmi területek bejárása (tanösvény, madármegfigyelés)
- gyógyturizmus: közeli gyógyfürdő, helyi egyedi klíma
- lovasturizmus
- kerékpárturizmus

Összefoglalva három fő jellegzetessége a természet közelsége, még élő hagyományok, népszokások megismertetése és falusi vendégszeretet, családiasság. A helyi erőforrások fenntartható hasznosításának egyik legkiválóbb eszköze. Kimondottan jól szolgálja a természeti és kulturális erőforrások feltárását és megőrizve hasznosítását, a város és vidék közötti kapcsolatok erősítését.

A továbbiakban ismertetném a falusi turizmus országos szervezetének, a FATOSZ-nak a működését, valamint bemutatom Somogy megyében működő falusi turizmus szervezeteit.

3.1. A FALUSI ÉS AGROTURIZMUS ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK MŰKÖDÉSE (FATOSZ)²

A Falusi Turizmus Országos Szövetsége (FTOSZ) 1994-ben alakult meg 35 tagszervezettel, a falusi turizmusban tevékenykedő szolgáltatók érdekképviselője céljából. A szervezet külföldi szaktanácsadók közreműködésével létrehozta a falusi turizmus minősítő rendszerének szabályzatát, tananyagot dolgozott ki a falusi vendéglátók képzésére, kiképezte az első minősítést végző szakembereket. 1997-ben a falusi magánszálláshelyek kategóriába sorolását szabályzó kormányrendelet létrehozásával a Szövetség megalkotta a szálláshely minősítési szabályzatát és útmutatóját.

A FTOSZ 2001-ben szervezeti átalakuláson ment keresztül, 19 megyei szervezet szövetségévé alakult, ezzel tevékenysége az egész országot lefedi. Az átalakulás részeként nevébe (FATOSZ) felvette az agro jelzőt, így jelezve, hogy az agro turizmus szerves része a falusi turizmusnak. A vendéglátók az egyes megyei szervezetekhez tartoznak.

A FATOSZ legfontosabb feladatai:

- a falusi turizmusban tevékenykedő szolgáltatók gazdasági- és jogi érdekképviselője
- együttműködés országos szervekkel, szervezetekkel.
- a szolgáltatók folyamatos tájékoztatása a helyzetüket és munkájukat érintő kérdésekről
- a falusi és agroturizmus imázsának építése
- a falusi szolgáltatások piacra juttatása

A FATOSZ megalakulása óta tagja az EUROGITES-nek (Farm- és Falusi Turizmus Európai Szövetsége). A Szövetség központi irodája információs irodaként is működik. Érdekképviselői feladatán túl jelentős marketing tevékenységet végez, belföldön és külföldön egyaránt. Saját kiadványai az országos falusi szálláshely katalógus és falusi eseménynaptár. Rendszeresen jelenteti meg szakmai híreket tartalmazó elektronikus hírlevelét.

2012 májusától indult el a falusi turizmust népszerűsítő kampány, valamint egy új internetes portál. Az egyes megyék „arcának” felkért művészek és közéleti személyiségek a kampány során az általuk képviselt megye kulturális és természeti értékein alapuló falusi

² <http://www.fatosz.eu/>

turizmus fellendítését szolgálják. A Kampány mottója: „Csak addig él egy nemzet, amíg van hagyománya”³.

3.2. A SOMOGY MEGYEI FALUSI TURIZMUS SZÖVETSÉG

Egy rövid telefonos beszélgetés keretében tehettem fel kérdéseimet Csizmadia Lászlónak, a FATOSZ elnökének. Kérdéseimre elmondta, hogy a megyében létrehozott Somogy Megyei Falusi Turizmus Szövetség gyakorlatilag működésképtelen, nincs kézzel fogható tagja. Jelenleg változás alatt áll.

A megyében működő szolgáltatók nem aktívak, nem jellemző az összefogás és az együttműködés. Inkább egy-egy szolgáltató egyéni aktivitásáról lehet beszélni. A FATOSZ nem tud nyomást gyakorolni a megyei szervezetekre, mert azok önállóan működnek. Így tehát mindenképp helyi összefogással lehetne újra indítani a megyei szervezet működését. Erre lehetőség van: a régi szervezet újraindításával illetve a helyi szolgáltatók összefogásával egy új szervezet regisztrálásával a FATOSZ-nál.

3.3. A SOMOGY MEGYEI ÖNKORMÁNYZAT TURIZMUSFEJLESZTÉSI FELADATAI⁴

A kötelező és önként vállalt feladatok körét a Somogy Megyei Közgyűlés határozza meg. A Közgyűlés munkáját Bizottságok segítik. A turisztikai jellegű kérdések döntésében a Turisztikai Bizottság az illetékes. A turizmussal kapcsolatos operatív feladatokat az önkormányzati hivatal turisztikai irodája látja el.

A megyei önkormányzat kötelezően ellátandó feladatai és hatáskörei:

- Gondoskodik a megyei turisztikai értékek feltárásáról, bemutatásáról
- Meghatározza a megyei turisztikai célkitűzéseket
- Összehangolja a megyei turisztikai érdekeket az országgal
- véleményt nyilvánít kiemelt üdülőkörzetek fejlesztési tervéről, programjáról
- Összehangolja a turizmus helyi fejlesztését, és elemzi a terület turizmusának alakulását.

³ <http://www.fatosz.eu/hu/a+fatosz-rol/szovetsegrol.html>

⁴ http://www.som-onkorm.hu/prgms/sm_turstrat2008.pdf

A Turisztikai Bizottság feladata és hatásköre:

- Az éves költségvetési rendeletben meghatározott pénzeszközök felhasználásáról dönt
- Közreműködik koncepciók, stratégiai és operatív programok kidolgozásában
- Elbírálja a megyei önkormányzat által meghirdetett turisztikai célú pályázatok
- Javaslatokat készít a turizmus fejlesztési lehetőségeire, új turisztikai termékek kidolgozására, korszerűsítésére
- Figyelemmel kíséri, segíti a kistérségi programok alakulását
- Együttműködik más bizottságokkal, szakmai szervezetekkel, érdekképviselői szervezetekkel

3.4. A ZSELICI LÁMPÁSOK VIDÉKFEJLESZTÉSI EGYESÜLET⁵

A Zselici Lámpások Vidékfejlesztési Egyesülete 2007-ben alakult 48 önkormányzat, valamint a vállalkozói és civil szféra képviselőiből. Az Egyesülethez csatlakozott települések jórészt Kaposvár és vonzáskörzetéből kerülnek ki. Ezek közül 35 település gazdasági, társadalmi szempontból leghátrányosabb helyzetűek közé tartozik.

Az Egyesület fő feladata a Helyi Vidékfejlesztési Stratégia kialakítása és megvalósítása. Cél a térség gazdasági fejlesztése, az ott élők életminőségének javítása, mindezt a helyi szolgáltatók, vállalkozók, önkormányzatok összefogásával.

Fő tevékenysége az ügyfélszolgálat működtetése, tájékoztatás, szakmai segítségnyújtás, konferenciákon, vásárokon való részvétel. Kiadványok készítésével és terjesztésével kelti jó hírét a településeinek.

Az akciócsoport a településeinek a fő fejlődési lehetőséget a turizmusban és a vállalkozásfejlesztésben látja. A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia főbb célkitűzései:

- termékarcú vállalkozások kialakítása és fejlesztése
- térségi turizmus fejlesztése
- vidéki örökség, kulturális és sport értékek megőrzése.

⁵ <http://www.zselicilampasok.hu/>

4. A FALUSI SZÁLLÁSHELYEK BESOROLÁSA⁶

4.1. „A FALUSI SZÁLLÁSHELY NAPRAFORGÓVAL” MINŐSÍTÉSÉNEK TANÚSÍTÓ VÉDJEGYE

A védjegy célja, hogy garanciát nyújtson a szálláshely szolgáltatásainak minőségére és a szakmai színvonalra. A védjegy célkitűzései továbbá, hogy segítse a turistákat abban, hogy az igényeiknek megfelelő szálláshelyet és szolgáltatásokat vehessenek igénybe, illetve ösztönzi a szolgáltatókat a minél magasabb színvonalú értékesítésre és szolgáltatásnyújtásra.

A vidéki szálláshelyeket napraforgós tanúsítással osztályozzák, így kategorizálják a szálláshelyeket. A turizmus egyéb területein ismert csillagokat itt a napraforgók szimbolizálják. A napraforgók számából lehet arra következtetni, hogy a kiválasztott szálláshely milyen színvonalú.

Az osztályba sorolás fő szempontjai:

- az ingatlan megközelíthetősége
- külső megjelenése
- belső felszereltség
- működtetők által nyújtott szolgáltatások.

A falusi turizmus keretein belül egyre több olyan szálláshely működik, melyek a szállásadáson kívül egyéb szolgáltatásokat nyújtnak. Ezeket szakosodott portáknak nevezzük, melyek a FATOSZ által elismert kimagasló szolgáltatást nyújtanak bizonyos területen. A FATOSZ által elismert szakosodások: ökoporta, egészségporta, kerekesszékes porta, gyermekbarát porta, aktív falusi porta, lovas porta, boros porta, hagyományok portája, falusi életmód ifjúsági porta, falusi vendégasztal porta.

⁶ „Falusi szálláshely napraforgóval” minősítésének tanúsító védjegye Működési Szabályzat

4.2. A 239/2009-ES SZÁLLÁSHELYEK SZOLGÁLTATÁSÁRA VONATKOZÓ KORMÁNYRENDELET⁷

2009-ben módosult a magánszálláshelyek besorolása. A 239/2009-es Kormányrendelet módosította a magánszálláshely-kategória definícióját, ennek értelmében a korábbi magánszálláshelyek túlnyomó része egyéb szállásadás keretében adta ki szobáit 2010-től. A falusi szállásadók száma a rendeletmódosítás következtében jelentős mértékben csökkent. A rendelet települési mérethatárt is bevezetett, melynek következtében számos település területén 2009-től nem lehet új falusi szállásadói engedélyt kiadni.

A kormányrendelet és a személyi jövedelemadó megvonása miatt a falusi szálláshelyek statisztikájában 50%-os csökkenés jelentkezett. Mindezek a változások jelentősen megnehezítették a falusi vendégfogadást és nem szolgálták a falusi turizmus helyhez, a vidéki, természeti és kulturális értékeihez való kötődésének erősítését sem.

A kormányrendelet okozta változást a falusi szálláshelyek számában az alábbi táblázat mutatja be.

1. táblázat: A kormányrendelet okozta változások

	Szálláshelyek száma (db)	Szobák száma (db)	Ágyak száma (db)
2009	7.385	19.906	48.585
2010	3.173	9.964	25.389

Forrás: KSH, saját szerkesztés

⁷ A Kormány 239/2009 (X. 20.) rendelete a szálláshely-szolgáltatási tevékenység részletes feltételeiről és a szálláshely üzemeltetési engedély kiadásának rendjéről

5. SOMOGY MEGYE ÁLTALÁNOS GAZDASÁGI, TÁRSADALMI ÉS TURISZTIKAI ADOTTSÁGAI ⁸

Somogy megye Magyarország délnyugati részén helyezkedik el. Északon a Balaton, délen pedig a Dráva folyó határolja. Területe 6036 km², ezzel Magyarország ötödik legnagyobb megyéje, „Somogyországnak” is nevezik. Lakosainak száma 322 ezer fő. Népeségi mutatója 53 lakos négyzetkilométerenként. A megye politikai, gazdasági, kulturális, oktatási központja Kaposvár.

Somogy megyét két középtáj, Külső és Belső Somogy osztja fel. Somogy megye részét képezi még a Zselic, mely kistájként a Tolna-Baranyai dombság része. Változatos tájak, nagy kiterjedésű síkságok, lankák, völgyek és szelíd dombhátak, erdőségek teszik egyedivé. Magyarország tájakban, természeti szépségeiben és népművészeti értékeiben egyik legváltozatosabb, leggazdagabb vidéke.

Az erdőségekhez tartozó híres vadászterületek: Lábod és környéke, Belső-Somogy erdei, Kaszó, Zselic, Nagyberek.

A letelepedett nemzetiségi csoportoknak köszönhetően sokféle tradíciót, hagyományt őriz, gazdag népművészettel rendelkezik.

A megye településszerkezetére jellemzőek az aprófalvak és a magas külterületek aránya. Döntően előregedő, kis lélekszámú községekről van szó. A népesedési mutatók csökkenő születésszámot mutatnak. Magas az elvándorlás.

A turizmus, mint vidékfejlesztő sikerágazat a Zselici térségben jellemző leginkább.

A térségben működő vállalkozások általános állapotára kihat a térség infrastrukturális, képzettségi, és településszerkezeti állapota. Jellemző a térségre, hogy a legnagyobb foglalkoztató a közszféra.

Az országos átlagot messze meghaladó, 22%-os a munkanélküliség. Jelenleg az aktív korú somogyiak 22,1%-ának nincs bejelentett állása, ami 4,6 százalékkal több, mint a tavalyi év záró adata.

⁸ <http://www.som-onkorm.hu/prgms/somogy1.pdf>

6. A FALUSI SZÁLLÁSHELYEK MAGYARORSZÁGON ÉS SOMOGY MEGYÉBEN

A falusi szállásadók száma a jelenlegi szabályozás szerint Észak-Magyarországon és a Nyugat-Dunántúlon jelentős. Somogy megyében a középső és déli területekre összpontosul.

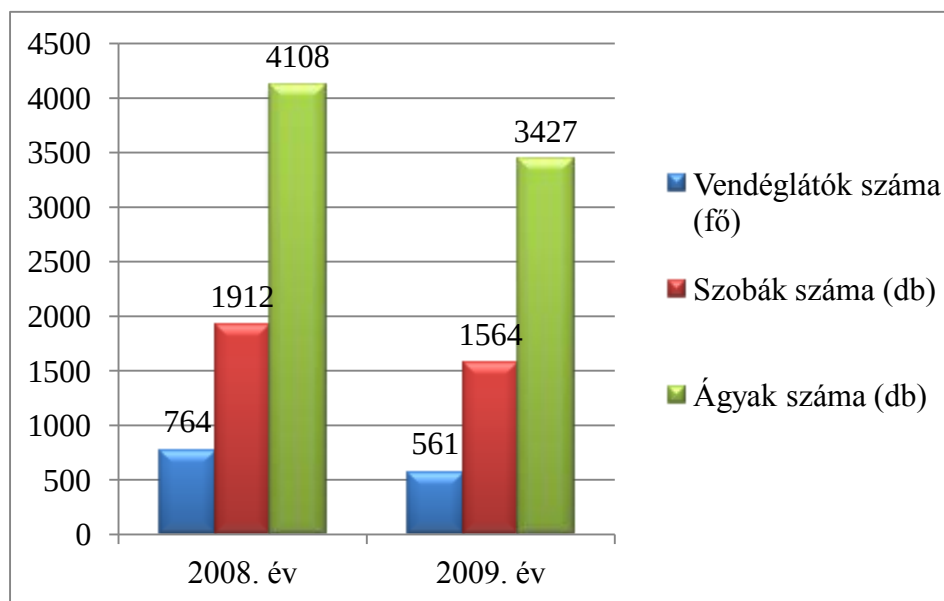
A falusi turizmus a megyében leginkább Szennában, Patcán, Mesztegnyőn, Bárdudvarnok térségében, Mosdós, Buzsák, Igal, Kőröshegy településeken aktív. A látogatók érdeklődése – a kaposvári Tourinform irodában megforduló látogatók – némileg csökkent, ugyanakkor az egyes szolgáltatókra vonatkozóan kiemelkedő az érdeklődés. Ilyen pl. a Katica Tanya – Aktív Pihenés Központ Patcán. Állandó megújulásával, sokrétűségével (szállás, étkezés, program, természeti környezet) tudja folyamatosan megtartani és vonzani a turistákat és a gyermekes családokat.

Elmondható, hogy a természet közeli életmód iránt érdeklődők száma egyre nő; sok turistát már nem csak a múzeumok érdeklik, hanem egyre inkább a természetjárás, ökoturizmus, s ehhez leginkább a falusi turizmus kapcsolódik.

6.1. A VENDÉGÉJSZAKÁKRA, VENDÉGEK SZÁMÁRA VONATKOZÓ ADATOK

A szálláshelyek – főleg a kereskedelmi szálláshelyek – forgalmára vonatkozó adatgyűjtést a Központi Statisztikai Hivatal (KSH) végzi. A magánszálláshelyek esetében ez az adatgyűjtés és adatszolgáltatás nem olyan rendszeres, mint a kereskedelmi szálláshelyek esetében. A KSH honlapján is csak 2009-ig vannak erre vonatkozó információk. A szálláshelyek számára vonatkozóan sem áll rendelkezésünkre pontos adat, mivel a megyében nem működik olyan szervezet, aki összefogja őket, illetve, egy részük nem reklámozza magát, csak a megmaradt vendégeiket őrzi.

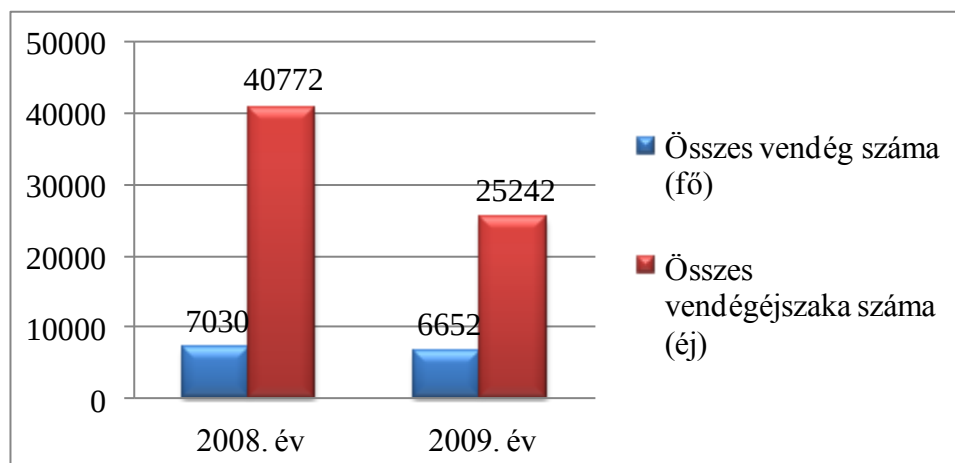
A Központi Statisztikai Hivatal adatai alapján oszlopdiagramon ábrázoltam a magánszálláshelyek kapacitását (1. ábra) a 2008 és 2009. évre vonatkozóan. Somogy megyében 2008-ban 764 vendéglátó adott ki 1912 db szobát, és 4108 db ágyat. Ezek az adatok 2009. évre csökkentek.

1. ábra: Magánszálláshelyek kapacitása, Falusi szállásadás, Somogy megye

Forrás: KSH, saját szerkesztés

A magánszálláshelyek vendégforgalmában (2. ábra) visszaesés tapasztalható a 2008-as és 2009-es év között: 7030 főről 6652 főre esik vissza a vendégek száma. Ennek függvényében az összes vendégéjszaka számában is csökkenés tapasztalható.

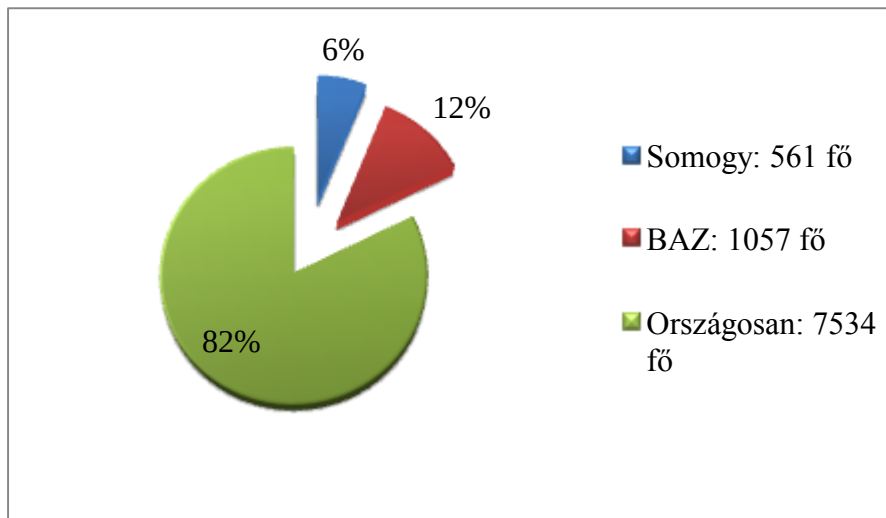

2. ábra: Magánszálláshelyek vendégforgalma, Falusi szállásadás, Somogy megye

Forrás: KSH, saját szerkesztés

Hogy átfogóbb képet kaphassak a számok tekintetében összehasonlítottam az előző két diagram adatait Borsod-Abaúj-Zemplén megye és az országos adatokkal (3. ábra). Azért Borsod-Abaúj-Zemplén megyét választottam, mert itt országos viszonylatban is jelentős a

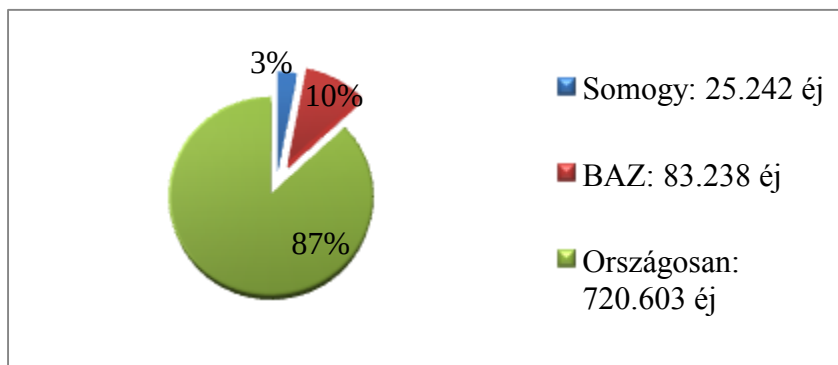
falusi turizmus működése. Vendéglátók számában Somogy megye 6%-ot (561 fő), míg Borsod-Abaúj-Zemplén megye 12%-ot (1057 fő) teszi ki az országos szinten.

3. ábra: Összehasonlítás a vendéglátók számában, 2009. évben (Somogy, Borsod-Abaúj-Zemplén megye, országos adatok)

Forrás: KSH, saját szerkesztés

Ugyanezt az összehasonlítást elvégeztem a vendégéjszakák vonatkozásában is (4. ábra). Somogyban 25.242 vendégéjszakát, Borsodban 83.238 vendégéjszakát töltek el. Ez az országos szinthez 3% illetve 10% teszi ki.

4. ábra: Összehasonlítás a vendégéjszakák számában 2009. évben (Somogy, Borsod-Abaúj-Zemplén megye, országos adatok)

Forrás: KSH, saját szerkesztés

Összességében elmondható, hogy a 2009-es évre minden tekintetben csökkenés látható. Ennek oka lehet a 239/2009-es kormányrendelet hatályba lépése, mely módosította a szálláshely-kategória definícióját.

7. PRIMER KUTATÁS

7.1. PRIMER KUTATÁSOM CÉLJA, AZ EREDMÉNYEK BEMUTATÁSA

Dolgozatom elkészítéséhez primer kutatást végeztem, mindezt azért, hogy saját magam, saját forrásból szerezhessenek hiteles információkat.

A kérdőívet (1. Melléklet) azért töltöttem ki, mert kíváncsi voltam arra, hogy az általam megkérdezett emberek egyáltalán hallottak-e, a falusi turizmusról, jártak-e már Somogy megyében, milyen programokon vennének részt szívesen. Kérdőívem eredményét sikeresnek tartom, azért mert a vártnál sokkal többen töltötték ki, és mert sokkal többen jártak már Somogy megyében, mint azt gondoltam. Ami még fontosabb ennél, hogy a válaszadók több mint ötven százaléka többször is eljönne ide kikapcsolódni.

Arra is kíváncsi voltam, hogy Somogyban hogyan működik a falusi turizmus intézménye. Ezért készítettem el az interjút, ahol testközelből csodálhattam meg a gyönyörű Zselici dombokat, és pillanthattam be a tökéletesen működő Katica Tanya forgalmas életébe.

A vonzerő leltárt azért készítettem el, hogy egy színes csokorba gyűjtsem mindazt a sok adottságot amivel Somogyország rendelkezik. Szükség van a vonzerő leltárra, mert ez jelenti a kitörési pontot, ezen az úton indulhat el a fejlődés. Táblázatba szedtem, a jobb áttekinthetőség érdekében, így nyeri el „leltár” formáját (2. Melléklet).

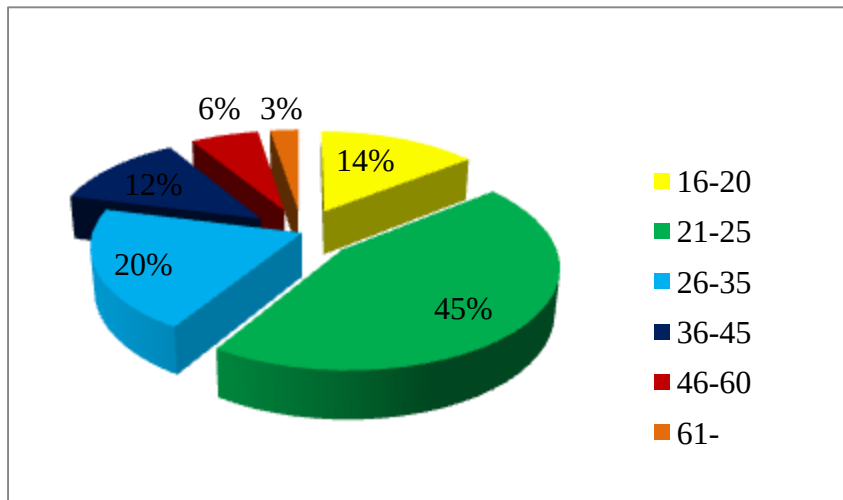
A swot analízist a vonzerő leltár alapján állítottam össze. Ennek segítségével lehet a lehetőségeket kiaknázni és megvalósítani, ami szintén a sikerhez vezető utat jelentheti.

7.2. KÉRDŐÍVELEMZÉS

Primer kutatásom egyik módszereként a kérdőívezést választottam, mivel ezt tartom a leghatékonyabbnak, legegyszerűbbnek és a leggyorsabbnak. Ennek segítségével tudtam felmérni a megkérdezettek nézőpontját a falusi turizmusról. A kérdőívek egy részét személyesen juttattam el a megkérdezetteknek valamint közösségi oldalakon, e-mailben töltöttem ki.

Kérdőívemben két csoportra oszthatók a kérdések. Az első csoportban feltett kérdések a falusi turizmusra vonatkoznak. A kérdések második csoportja pedig a Somogy megyében eltöltött látogatásra kérdez rá.

A kitöltők száma 195 fő volt. Ebből 75 férfi és 120 nő. Életkor megoszlása szerint, az életkori átlag: 27,64 év (5. ábra).

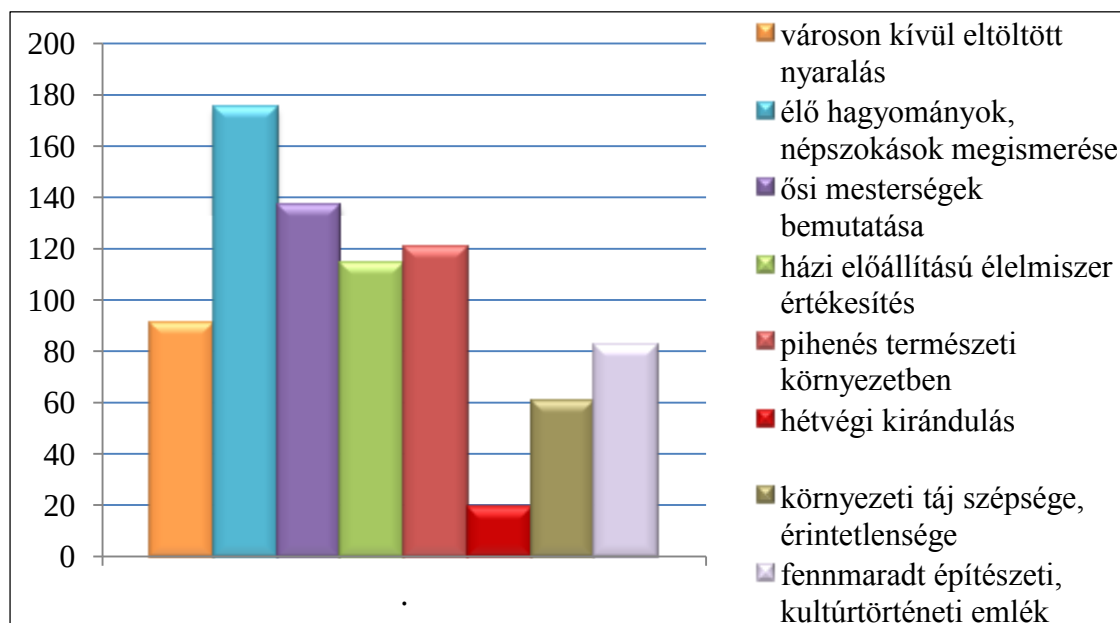

5. ábra: A kitöltők életkor szerinti megoszlása

Forrás: saját primer adatok, saját szerkesztés

Földrajzi megoszlás alapján a kérdőívet Győr-Moson-Sopron, Vas, Zala, Komárom-Esztergom, Veszprém, Baranya, Jász-Nagykun-Szolnok, Békés, Fejér megyében, Ausztriában (Bécs-1), Szlovákiában (Bős-1, Komárno-1), Németországban (Garmisch-Partenkirchen-1), Izraelben (Eilat-1) töltötték ki. Legtöbben Győr-Moson-Sopron, Komárom-Esztergom és Budapesten válaszoltak a feltett kérdésekre.

Kérdőívem 10 kérdést tartalmazott. A megkérdezettek 22%-a számára a falusi turizmus élő hagyományok, népszokások megismerését jelenti, 17% szerint ősi mesterségek bemutatása, 15% pedig úgy gondolja, hogy pihenés természeti környezetben (6. ábra).

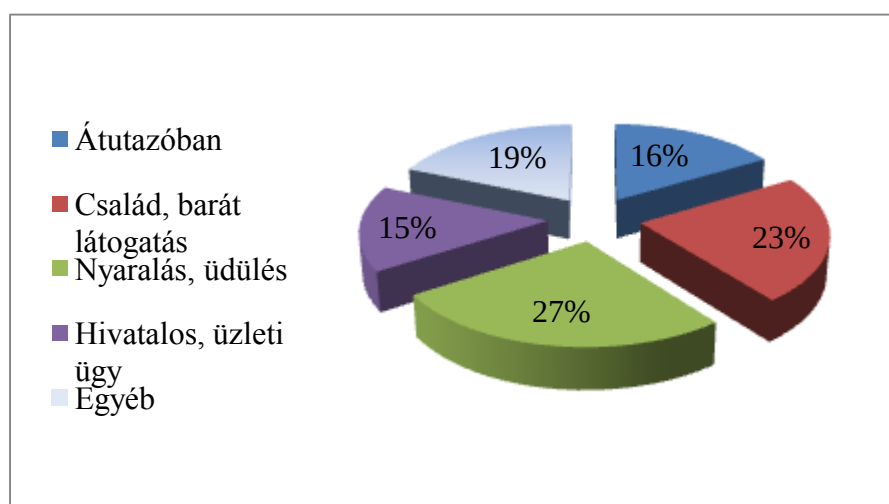

6. ábra: Ön szerint mit jelent a falusi turizmus?

Forrás: saját primer adatok, saját szerkesztés

A megkérdezettek 73%-a (142 fő) még nem vett részt falusi turizmusban, azonban közülük 95% szívesen részt venne benne.

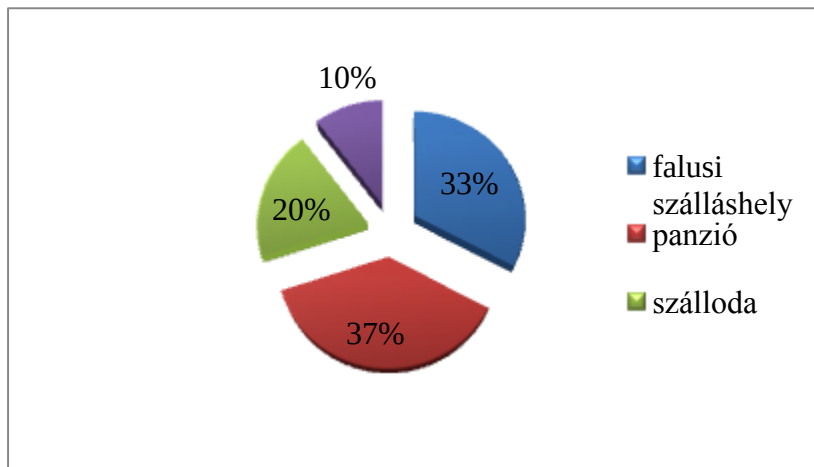
A kérdőívem kitöltőinek 75 %-a járt már Somogy megyében, és ők is legnagyobb részben családlátogatás (23%) illetve nyaralási, üdülési szándékkal (27%) (7. ábra). Az egyéb kategóriában a következőket válaszolták: Somogyban járt iskolába, kiállításon vett részt, osztálykirándulás alkalmával járt itt.

7. ábra: Milyen céllal járt Somogy megyében?

Forrás: saját primer adatok, saját szerkesztés

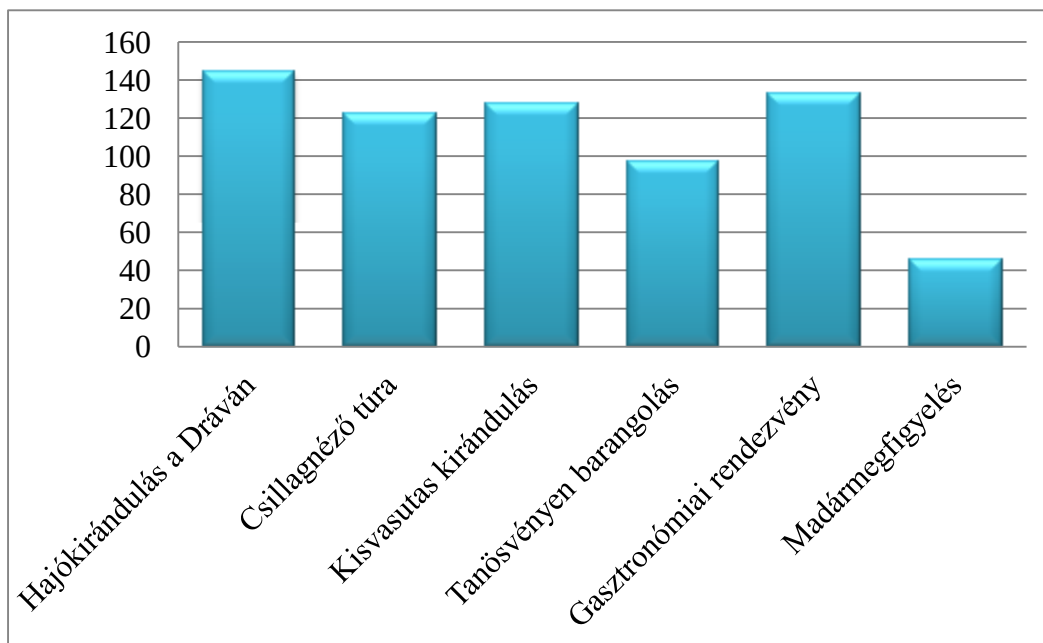
A megkérdezettek Somogyi tartózkodása során falusi szálláshelyet (33%), illetve panziót (37%) venne igénybe. (8. ábra)

8. ábra: Somogyi tartózkodása során milyen szálláshelyet venne igénybe?

Forrás: saját primer adatok, saját szerkesztés

Programok szempontjából jobban érdekli az embereket a szabadban eltölthető programok, mint a múzeum, színházlátogatás, városnézés (8. ábra). Ez a megállapításom egyezik a kaposvári Tourinform iroda megállapításával is, miszerint többen érdeklődnek a szabadban eltölthető programok, természet közeli életmód, a falusi turizmus iránt.

9. ábra: Milyen jelegű programon venne részt?

Forrás: saját primer adatok, saját szerkesztés

A kérdőívem utolsó kérdése az volt, hogy szükség van-e a falusi vendéglátó helyek működésére, minden válaszadó igennel felelt. 95% szívesen részt venne falusi üdülésben.

A kérdőívek eredményéből kiderült számomra, hogy a vártnál többen jártak már Somogy megyében, és ők is inkább család, barát látogatás, üdülési szándékkal. Így a kérdőív bebizonyította, hogy van igény a falusi szállásadó helyek működésére.

7.3. INTERJÚ – KATICA TANYA - AKTÍV PIHENÉS KÖZPONT

Családi kirándulással egybekötve látogatást tettem a Katica Tanyára, ahol interjút készítettem Handó Jánossal és Eszterrel, a Katica Tanya alapítóival. Azért a Katica Tanya tulajdonosaival készítettem interjút, mert a Kaposvári Tourinform iroda szerint ők a megyében az egyik legaktívabb szolgáltató.

Az ott töltött néhány óra alatt egyértelművé vált számomra, hogy a Katica Tanya egy igazi gyöngyszem a Somogyi dombok között, gyönyörű természeti környezetben. Vasárnapi napon, esti órákban érkeztem, és még abban az időpontban is tele volt látogatókkal, gyermekes családokkal, nagy volt a sürgés-forgás. Az épületek és a környezet is nagyon szép, tiszta, minden igényt kielégítő. Handó Jánossal és kedves feleségével, Eszterrel a beszélgetés alatt kiderült számomra, hogy nagyon jó működik a vállalkozásuk, mindent megtesznek azért, hogy a vevői igényeket kielégítsék, az élményszerzés a cél és ez az elsődleges szempont.

Patca Somogy megye legkisebb települése. Kaposvártól 13 km-re, délnyugatra helyezkedik el, a Zselici Tájvédelmi Körzet határán fekszik. Lakosainak száma 60 fő.

A Katica Tanya – Aktív Pihenés Központ ma Magyarországon egyedülálló bemutató gazdasággal, lovagvárral, kötélpályával, csúszdaparkkal, a hangulatos Katica-tóval és szabadidős programok tucatjaival várja látogatóit. A csúszdaház egyedülállóan, 3 beltéri óriás csúszda négy és fél illetve hat és fél méter magasak, gyerekeknek és felnőtteknek egyaránt tökéletes kikapcsolódást nyújt. Az erdei kötélpálya és óriás lecsúszó a legújabb fejlesztés, ez Magyarországon a második leghosszabb.

Szállásról a turistaház, kemping és a Katica Porta gondoskodik, összesen 120 fő elhelyezésére alkalmas.

A programokat a következő tematika alapján építették fel: gazdálkodással kapcsolatos, kézműves foglalkozások, hagyományőrző foglalkozások, természetismereti foglalkozások. (3., 4., 5. Melléklet)

Mikor alapították a Katica Tanyát?

2002-ben kezdte működését turistaházként. Családi vállalkozás, 14 alkalmazottat foglalkoztatunk.

Nagyon sok változáson, folyamatos fejlődésen mentünk keresztül az évek során. 2004-ben hoztuk létre a kalandparkot, 2005-ben a tavat, 2006-ben a lovagvárat, 2008 óta működik az étterem, mely nagy lendületet hozott. 2011-ben a készült el a csúszdaház, 2012-ben pedig a kötélpálya.

Miért jött létre? Mi a céljuk?

Családi indíttatásból kezdtünk el foglalkozni ezzel. A hagyományos mezőgazdasági tevékenységet nem akartuk folytatni, így átmentettük, hogy mégis hasznosuljon, és ne essen szét. Angliából jött az ötlet, ahol működő farmokat alakítottak át vendégbaráttá, így mi is belevágtunk.

A cél, olyat alkotni, ami jó mindenkinek. Értéket alkotni, teremteni. Társadalmi élet szempontjából érték teremtés, valamint pénzt teremteni. Ez a kettő a legfontosabb. Viszont az értékteremtés fontosabb, mint a pénz. A pénz nem mindenkinek felett áll.

Kik a fő célcsoport? Honnan érkeznek a látogatók?

A fő célcsoportunk a gyermekes családok és iskolai- óvodai csoportok. A vendégek elsősorban Tolna, Baranya, Somogy, Zala megyéből érkeznek, hosszú hétvégék alkalmával Budapestről is. De gyakorlatilag az egész országból vannak látogatóink.

Készítenek éves programtervet?

Igen. A programokat egy évre előre elkészítjük. Ezekhez a gasztronómia is illeszkedik. A programok a következő tematikát követik: gazdálkodással kapcsolatos, kézműves foglalkozások, hagyományörző foglalkozások, természetismereti foglalkozások. A programok célja kettős: egyrészt megismertetni a gyerekekkel a különböző háziállatokat, köztük az őshonos fajokat, ezzel együtt játszva bemutatni a hagyományos gazdálkodás eszközeit. Másrészt sok játékkal, színes programokkal tesszük az élményt teljessé. Az itt tartózkodást teszi még gazdagabbá a rengeteg kül- és beltéri játék.

Érződik a szezonális hatása? Milyen a forgalom?

Amióta működik a csúszdaház a szezon kitolódott, de alapvetően nem szezonális a működés. Egész évben, folyamatosan vannak vendégeink. Hétköznapokon inkább iskolai, óvo-

dás csoportok, a hétvégéken pedig gyermekes családok. 90%-ban egynapos látogatás a jellemző.

A hét minden napján nyitva tartunk, április 1-től augusztus 31-ig hosszabb nyitva tartással, hétfői napokon zárva tartunk, de előzetes bejelentkezés alapján fogadunk vendégeket, csoportokat.

Milyen módon reklámozzák magukat?

Egy PR-ügynökséggel állunk kapcsolatban. Tavaly novemberben teljesen megújult a honlapunk, rendelkezünk facebook profillal. Az M7-es autópályán Budapest irányába egy óriásplakát hívja fel ránk az utazók figyelmét. Ezen kívül a média lefedettségével az ismertség növelése a cél. Gombos Edina volt már nálunk a családjával.

Van konkurencia?

Igen van, sok a feltörekvő, de ilyen széles tevékenységű, mint mi, nincs. Ugyanazt a vendégekört célozza meg mindegyik (Zamárdi Kalandpark, Kaposvári Virágfürdő) és a vendég dönti el, hova viszi a szabadidőre költhető szabad pénzt.

Hátráltatja a Katica Tanya működését a megyei szervezet működésének hiánya?

Nem, egyáltalán nem. Teljesen önállóan működünk.

Vannak célkitűzések, tervek a jövőre?

Vendégszám duplázása a csúszdával, kötélpályával és gokart pályával.

Miben rejlik a sikerük?

A folyamatos fejlesztésben és megújulásban. Rugalmasnak kell lenni, a vendégek igényeihez kell igazodni, azt kell adni, amit kérnek. Szállást, étkezést, élményt együtt kell tudni nyújtani. Nagyon fontos az egyediség, és a nyújtott programok sokszínűsége, ezen óriási hangsúly van.

Mit gondolnak a falusi turizmusról?

A fogalom igen túlhaladott lett. Igény mutatkozott a falusi, vidéki környezet iránt, de a szállásadás már nem meghatározó, önmagában nem elég. Ma már az aktív szabadidő eltöltéséről van szó. Nagy hangsúly van a hagyományőrzésen, ősünk tevékenységének felelevenítése, tradíciók a fenntartása a cél.

7.4. VONZERŐ LETTÁR^{9,10}

Ahhoz, hogy megállapítsuk, érdemes-e egyáltalán falusi szálláshelyeket fenntartani, vonzerő lettárt készítettem, hogy felmérjem a megye adottságait.

Fejletlen, elmaradottabb megyéről van szó. Magas a munkanélküliség, és az elvándorlás száma. Ugyanakkor mégis olyan rendkívüli természeti környezettel, adottságokkal rendelkezik, ami megfelelő kitörési pontot jelenthet az itt élők számára.

2004-ben a megye megalapította az „Örökségünk Somogyország Kincse” címet, amelyet a helyi épített és természetes környezeti, kulturális értékek elismerésére hozott létre. A helyi kulturális örökségek között megtaláljuk a petesalmi vidraparkot, Somogyvamos Pusztatornyát, a balatonendrédi vert csipkét, a vörsi katolikus templomban évről-évre látható betlehemet, amely Európa legnagyobb beltéri betleheme, a Kaszópusztá határában lévő 1942 óta védett Baláta tavat és élővilágát.

A megye sok rendezvénnyel várja az ide látogatókat. Az egyik leglátványosabb a Kaposvári Tavaszi Fesztivál és a Kaposvári Farsangi Napok keretében zajló nép jelmezes karnéval.

7.4.1. Gasztronómia és borturizmus

A „Különleges asztali örömök Somogyban” rendezvénysorozat színes csokorba foglalja a megye számos gasztronómiai eseményét májustól novemberig terjedő időszakban, kulturális műsorokkal, változatos programokkal egybekötve. 1999 óta évente kerül megrendezésre. A rendezvényeken profi és amatőr szakácsok, főző csapatok adhatnak számot tudásukról, hogy elkészítsék versenyételeiket. Somogyország hagyományos népi ételeit, történelmi borvidékeinek és hegyközségeinek tájjellegű és minőségi borait kívánja népszerűsíteni. Pl: Mesztegnyői Rétesfesztivál, Csurgói Csuszafesztivál, Balatonboglári Bornapok, Kukorikú-Kukoris Fesztivál Csurgónagymartonban, Királyi Szakácsok Viadala Nagyszakácsiban, Balatoni Nemzetközi Tojásfesztivál Siófokon, Buncek Fesztivál és káposztás étek főzőversenye Taranyban és folytathatnánk még sokáig a sort. Mindközül számomra legkedvesebb az idén már nyolcadik alkalommal megrendezésre kerülő Csurgói Csuszafesztivál, hiszen Csurgón lakom. Már nem csak résztvevőként, hanem szervezőként is belekóstolhattam a rendezvénybe, hiszen második alkalommal konferálhattam a kétnapos fesztiválon, ami hatalmas élményt jelentett.

⁹ <http://www.tourinformkaposvar.hu/index.php?p=64>

¹⁰ <http://www.som-onkorm.hu/prgms/somogy1.pdf>

A megyében virágzik a borturizmus, amely köré számos rendezvény szerveződik, ilyen például a Balatonboglári Bornapok. Pannónia egyik legszebb tájainak egyike a Dél-Balatoni Borút, ennek része a Balatonboglári Történelmi Borvidék, ahol már a kelták és a rómaiak szőlőt termesztettek és bort készítettek. Az utóbbi fél évszázadban kiegyenlített és megbízható minőséget adó szőlőtermelés és borászat alakult ki. Kifejlődtek a családi pincészetek. A borvidék nagyrészt löszös talajú dombvidéken terül el, melynek éghajlata kiegyenlített, szélsőségektől mentes. Magyarország történelmi borvidékei közül ez a borvidék nagyságrendileg az ötödik helyen áll. A termesztett vörösborfajták: Kékfrankos, Pinot Noire, Merlot, Cabernet Sauvignon. Kitűnő feltételei vannak a muskotályborok, pezsgők valamint a különböző fehérborok készítésének is.

Somogy borászata, gasztronómiai és kulturális programok kiegészítőjeként vagy akár önállóan, kitűnő attrakciót jelent, mint felkínált programlehetőség. A vendégek szívesen tesznek látogatást a borospincékbe, borkóstolással egybekötve. Ez a családi vállalkozásoknak, szőlőtermesztéssel foglalkozó vállalkozásoknak kiváló lehetőséget ad, hogy pincéiket vendégfogadásra tegyék alkalmassá.

7.4.2. Kerékpáros turizmus

Somogy megye domborzati és természet adta lehetőségei lehetőséget adnak arra, hogy kerékpár túrák alkalmával ismerhessük meg a csodás természeti környezetet. Hosszú táv megtételére alkalmas útszakaszok nincsenek, csak rövidebb távok megtételére van lehetőség, amik egymástól függetlenül helyezkednek el. Létrejött a Balatoni Bringa Körút. Az utak kijelölése mellett gondoskodni kell az utak karbantartásáról és a kerékpáros szolgáltatások (szerviz, kölcsönzés) biztosításáról is. Ez egyenlőre még nagy gondot okoz, így a karbantartás, tisztítás nem az európai normáknak megfelelő.

7.4.3. Egészségturizmus

Kiemelkedő, hogy a Nagyatádi Gyógyfürdő esetében rendelkezésre áll a kórház is, amely szakorvosi ellátást tud nyújtani. Több fürdőben jelentős beruházások történtek: Csokonavisonta, Barcs, Nagyatád.

7.4.4. Lovas turizmus

Elsősorban lovas rendezvények, fogathajtó versenyek és lovardák képviselik a lovas turizmus lehetőségeit, mint program és mint turisztikai kínálati elem. Más turisztikai ágazatokkal való összekapcsolásra nyílik lehetőség a lovas turizmussal. Ilyen például a hagyományörzés keretében lovasbemutató, az esetleges autós zsúfoltság enyhítésére személyszállítás. Igazi vonzerőt jelenthet Európa lovas társadalma számára. A megyében a legki-

emelkedőbb lovas turisztikai létesítmény a Kassai Lajos Bárdudvarnok-Kaposdai lovas központja, amely a lovasíjászat fellelegvára. Nemzetközi szinten is elismert a kaposvári Pannon Lovasakadémia.

7.4.5. Sportturizmus

Amatőr és profi sportolók igényeinek kielégítésére remek lehetőségek vannak. Amatőr programokra kitűnő példa a Balaton átúszás, mely évről évre rengeteg látogatót vonzz. Különféle strandsportok bajnokságai: röplabda, kézilabda, foci, vitorlázás, szörf. Kaposvár ad otthon évről évre a Gyermekek-futball világtalálkozónak.

Nagyatádon kerül megrendezésre nyaranta az „Iron Man” triatlon verseny, mely jelentős nemzetközi vendégforgalmat generál.

7.4.6. Vadászturizmus

Somogy Magyarország egyik vadállományban leggazdagabb területe. A körülbelül 600.000 hektárnyi vadászterület összetétele a következő: gím- és dámszarvas, vaddisznó, muflon, apróvadak. Híres vadászterületek: Lábod és környéke, Belső-Somogy erdei, Kaszói, Tab-Gamás-Koppányvölgy, Zselic, Nagyberek, Külső-Somogy-Marcali és környéke.

7.4.7. Ökoturizmus

A megyén keresztül húzódik a Duna-Dráva Nemzeti Park, melynek része a Zselic. Kaposvártól délre található a Zselici Tájvédelmi Körzet és a Boronka-melléki Tájvédelmi Körzet és 8 további természetvédelmi terület. E területek megközelíthetőségét turista útvonalak és kerékpárútvonalak segítik.

Somogyban 3 kisvasút működik: Balatonfenyves, Kaszói, Mesztegnyő. Védett természeti területekre viszik az utasokat.

A látogatók éjszakai csillagnéző túrákon vehetnek részt a Zselici Csillagoségbolt-parkban. Felhőtlen éjszakákon, a park területén, derült időben több ezer csillag látható. Zavaró fényektől mentesen tekinthetjük meg az égbolt csodáit. Rendszeresen szerveznek csillagnéző túrákat. A Nemzetközi Csillagoségbolt-park címet elsőként nyerte el a Zselici Tájvédelmi körzet 2009-ben. Ez a térség Magyarország egyik legkevésbé fényszennyezett területe.

A tanösvények bejárásakor szakvezetési túra alkalmával bepillantást nyerhetnek az erdei élővilág természetes működésébe, illetve a természetvédelem gyakorlati intézkedéseibe: madárodú telep, akácfák gyűrűzése, természet közeli erdőművelés. Elszórtan erdei tornapályák, tanösvények, madárlesek, esőbeálló-pihenők, bemutatóhelyek találhatók. Minden-

képp meg kell említeni petesalmi vidraparkot, a SEFAG kardosfai ökoturisztikai bemutatóhelyét és a Duna-Dráva Nemzeti Park drávaszentesi bemutatótermét.

7.4.8. Vízi turizmus

A Dráva és a Gyékényes környéki kavicsbánya tavak kitűnő helyszíne a vízi és aktív turizmusnak. A Dráva turisztikai szempontból történő hasznosítása csak korlátozott forgalomban lehetséges, mivel elsődleges érdek a természeti környezet védelme.

7.4.9. Kulturális turizmus

A Zselic társadalom és kultúrtörténeti szempontból is értékekkel teli. A török idők előtt sűrűn lakott vidék volt, a török idők után azonban szinte teljesen elnéptelenedett. A délszláv és magyar lakta települések lakói állattenyésztéssel, ún. makkoltató sertéstartással foglalkoztak. A zselic szó a „zselod”, vagyis makk szóból ered. A tájegység jellegzetes nép építészetét a Szennai Falumúzeum mutatja be. A szennai Szabadtéri Néprajzi Gyűjtemény különlegessége az, hogy egy élő faluban létrejött falumúzeum. A helyreállított lakóházak és gazdasági épületek a korabeli paraszteleletet mutatják be. Célja a zselici és belső-somogyi faépítkezés legszebb, napjainkig fennmaradt emlékeinek megőrzése, az objektumok szabadtéri néprajzi gyűjteménybe történő áttelepítésével. 1982-ben Europa Nostra Díjat kapott.

Országszerte és határainkon túl is ismert a Buzsáki „vézás” „rátétes” és „boszorkányos” hímzés.

A Katica Tanya Aktív Pihenés Központ minden hétvégén egy-egy jeles naphoz kötődő programcsomaggal várja a családokat. Bárdudvarnokon az üvegművészeti alkotótelepnek otthont adó Goszthony-kúria, a kaposdadaai völgyben lovasíjászat, Böszénfán szarvasfarm látogatható.

Somogy történelmi emlékhelyekben is bővelkedik. Mindenképp meg kell említeni a Somogyvári Történelmi emlékhelyet. Szent László 1091-ben bencés apátságot alapított itt, és bazilikát építtetett ide, ma már csak a maradványai láthatók.

Kaposszentjakabon található a Szentjakabi Bencés Apátság romkert, ahol 1061-ben alapították a bencés monostort. Ez a város legrégebben épített műemléke. A Romkert nyaranta helyszínt ad a Szentjakabi Nyári esték programsorozatnak.

Mindezek a vonzerők óriási élményszerzési lehetőséget nyújtanak az ide látogatóknak. Ezekben van a kitörési lehetőség.

7.5. SWOT ANALÍZIS

Vonzerő leltár alapján készítettem SWOT elemzést.

A SWOT analízis lényege, hogy az erősségeket arra használjuk, hogy a gyengeségek és veszélyek szem előtt tartásával a lehetőségeket megvalósítsuk. Az analízis bemutatja Somogy megye falusi turizmusban betöltött szerepét, előnyöket, hátrányokat, lehetőségeket és azokat a negatívumokat, melyek a megye turizmusára hátráltató tényezőként hatnak.

A falusi szállásadóknak nagyon fontos, hogy felismerjék erősségeiket, és ezeket hatékonyan fel tudják használni. Figyelembe kell venni a megye gazdasági, társadalmi helyzetét mely együttesen és külön-külön is hatást gyakorol a szolgáltatókra.

Ki kell jelölni azokat a területeket, településeket ahol a turizmus jelentősége már most is akkora, hogy érdemes lehet rá építeni. Ezeket a településeket olyan egységgé kellene integrálni, hogy egy komplex termékcsomagot tudjon kínálni. Így Somogy egy egyedülálló turisztikai desztinációvá válhat. Somogyban a turisztikai vonzerővel rendelkező településeket területileg a következő csoportokra tudnám felosztani: Dél-Balaton és vonzáskörzete, Külső Somogy, Kaposvár és környéke és Zselic, Dráva mente és Belső Somogy.

Somogyban a kiemelkedő turisztikai vonzerőt a Balaton, a természeti környezet, termál és gyógyvizek, a kultúra, hagyományok, gasztronómia, borászat jelentik. A vonzerők nagyobb fokú kihasználtságának, az irántuk való érdeklődés fokozásának feltétele a szálláshelyek, a közlekedés, az infrastrukturális fejlesztés lenne.

Hiányos az egyes turisztikai elemek összefonódása, egymásra épülése, a szolgáltatók együttműködése. Meg kellene teremteni a kistérségek, települések önálló, egyedi arculatát, ez az egyediség kialakításához, a vonzerő növeléséhez, a helyben keletkező termékek és szolgáltatások eredményesebb marketingjéhez szükséges.

Az erősségek jól mutatják, hogy rendelkezünk a megfelelő adottságokkal, azonban ezek megvalósítása illetve használata nem megfelelő mértékben kihasznált. Az erősségek jól jelzik, hogy a pozitív pontok mellé problémák is társulnak, ezért indokolt a megfelelő fejlesztés.

Erősségek	Gyengeségek
Gyönyörű természeti környezet	Rossz infrastruktúra
Bőséges kulturális tradíciók, élő hagyományok	Korszerűtlen út- és vasúthálózat
Vendégszeretet	Általános gazdasági, társadalmi, infrastrukturális lemaradás, magas a munkanélküliség
Sokszínűségből fakadó egyediség	Gyenge marketing eszközök
M7-es autópálya gyors elérhetőséget biztosít	Nem működik a megyei szervezet
Állandó rendezvények, fesztiválok	Szervezetek, szolgáltatók közti összefogás hiánya
Termál és gyógyfürdők	Komplex termékcsomagok hiánya
	A turisztikai vállalkozások indításához fejlesztési beruházásokhoz kevés vállalkozói tőke áll rendelkezésre
Lehetőségek	Veszélyek
Belföldi turizmus jelentősége növekszik	A rossz megközelíthetőség elriasztja a vendégekört
Erősödik a természetjárás, egészségmegőrzés szerepe	Balaton közelsége elhívja a látogatókat
Szervezetek működésének összehangolása, kooperáció a szolgáltatók között	Alacsony a népességmegtartó erő, fiatalok elvándorlása
Mezőgazdasági termékekkel a balatoni vendégekörök ellátása	
Imázs formálás, hatékonyabb marketing	
Komplex, térségi fejlesztési tervek kidolgozása	

2. táblázat: SWOT analízis

Forrás: saját primer adatok, saját szerkesztés

8. ÖSSZEGZÉS

A falusi turizmus lehetőséget ad a vidéki emberek megélhetésének biztosítására, segítheti helyben maradásukat valamint az egészséges falu-város kapcsolatot.

A falusi turizmusban tevékenykedő szolgáltatóknak fel kell ismerniük, hogy összefogásra van szükség, csak így lehetséges vonzerejük növelése és szélesítése, mert ennek következtében marad a vendég a faluban és a térségben. A turisztikai szolgáltatókkal, civil szervezetekkel együtt működve, közös marketing munkával a falvaknak nagyobb esélye van a felzárkózásra, a termékek értékesítésére. Közös turisztikai program kínálat, a partnerek együttműködése növeli a térség vonzerejét, segíti a helyi termékek értékesítési lehetőségét.

A közösen szervezett programok növelik a vendégéjszakák számát a településeken.

A közös munkán és az összefogáson kívül a szolgáltatók másik nagy feladata a komplexitás biztosítása. A vendégek szükségleteinek kielégítéséhez számos szektor jelenlétére van szükség. Mindezek a feltételek együttes létrehozásával megvalósulhatnak a célok. Hozzájárul a munkahelyteremtéshez, a falusi turizmus fejlődik (nem csak az adott térségben), így végeredményben a bevételek növekedését hozza magával, egyúttal a helyi lakosság életminőségének javulását eredményezi.

Ahhoz, hogy a célok megvalósuljanak, mindenképp szükség van a megyei szervezet újra-indítására.

Kitörési pontot jelenthet a helyben készített termékek piacra vitele. Mezőgazdasági termékekkel a balatoni vendégkörök ellátása, ezáltal bevonni őket a falusi turizmus körforgásába. Mindenképp fontos lenne az infrastrukturális fejlődés, az utak felújítása, hiszen a megye belsejében lévő települések megközelíthetősége nehéz.

Napjaink rohanó világában tökéletes aktív kikapcsolódást jelent, a csendes, nyugodt természeti környezetben és friss levegőn eltöltött idő.

A kérdőívem eredményével, az összeállított vonzerő leltárral, swot elemzéssel és az interjú során nyert személyes élménnyel bátran állíthatom, hogy Somogy megye rendelkezik a megfelelő lehetőségekkel, de ezek kiaknázását csak a közös összefogással érhetik el.

IRODALOMJEGYZÉK

Jogszabályok

A Kormány 239/2009 (X. 20.) rendelete a szálláshely-szolgáltatási tevékenység részletes feltételeiről és a szálláshely üzemeltetési engedély kiadásának rendjéről

Internetes források

<http://itthon.hu/szakmai-oldalak/turizmus-szervezeti>

<http://www.fatosz.eu/hu/a+fatosz-rol/szovetsegrol.html>

http://www.som-onkorm.hu/prgms/sm_turstrat2008.pdf

<http://www.zselicilampasok.hu/>

<http://www.ksh.hu>

<http://www.fatosz.eu>

MELLÉKLETEK

1. MELLÉKLET: A KÉRDŐÍV

Kérdőív

Rebi Eszter első éves turizmus-vendéglátás szakos hallgató vagyok. Országos Tudományos Diákköri Konferenciára készítem dolgozatomat, falusi turizmus területén, különös tekintettel Somogy megyére. A kérdőív kitöltésével kérem, segítse munkámat.

Az Ön életkora?

16-20	36-45
21-25	46-60
26-35	61-

Az Ön neme?

Férfi	Nő
-------	----

1. Hallott-e már a falusi turizmusról?

Igen	Nem
------	-----

2. Ön szerint mit jelent a falusi turizmus?

- a. városon kívül eltöltött nyaralás
- b. még élő hagyományok, népszokások megismerése
- c. ősi mesterségek, tevékenységek bemutatása
- d. családi vendégasztal, házi előállítású élelmiszer értékesítés
- e. pihenés természeti környezetben
- f. hétvégi kirándulás
- g. környezeti táj szépsége, érintetlensége
- h. fennmaradt építészeti-kultúrtörténeti emlékek

3. Ön részt vett-e már ilyen üdülésben?

Igen	Nem
------	-----

4. Ha még nem vett részt ilyen üdülésben, részt venne-e benne?

Igen	Nem
------	-----

5. Járt már Somogy megyében?

Igen

Nem

6. Ha járt már Somogy megyében, milyen céllal?

- a. átutazóban
- b. család, barát látogatás
- c. nyaralás, üdülés
- d. hivatalos, üzleti ügy
- e. egyéb:.....

7. Eljönne-e Somogyba kikapcsolódni?

- a. igen, egy napra
- b. igen, több napra is
- c. igen, egy hétvégére
- d. igen, többször is
- e. talán
- f. nem

8. Amennyiben eljönne, milyen szálláshelyet venne igénybe?

- a. falusi szálláshely
- b. panzió
- c. szálloda
- d. kemping

9. Amennyiben igen, milyen jellegű programon venne részt?

- a. Hajókirándulás Dráván
- b. Csillagnéző túra a Zselici Csillagoségbolt-parkban
- c. Kisvasutas kirándulás
- d. Tanösvényen barangolás
- e. Gasztronómia rendezvény
- f. Madármegfigyelés

10. Ön szerint van igény a falusi vendégfogadó tevékenység működésére?

Igen

Nem

A kérdőív kitöltésének helye (város):

2. MELLÉKLET: VONZERŐ LELTÁR

Gasztronómia, borturizmus	„Különleges Asztali Örömök Somogyban”
	Mesztegyői Rétesfesztivál, Csurgói Csuszafesztivál, Balatonboglári Bornapok, Kukorikú-Kukoris Fesztivál, Szakácsok Viadala Nagyszakácsiban, Balatoni Nemzetközi Tojásfesztivál Siófokon, Buncek Fesztivál
Aktív turizmus	kerékpárutak, vízi túrák a Dráván, Katica Tanya – Aktív Pihenés Központ
Lovas turizmus	lovas rendezvények, fogathajtó versenyek, lovardák, lovasbemutatók, lovasíjászat Kaposdadán, Pannon Lovasakadémia Kaposváron
Vadász turizmus	vadállományban gazdag terület
Sport turizmus	Iron Man triatlon verseny, Balaton átúszás
Ökoturizmus	turista útvonalak, kerékpárútvonalak, kisvasutas kirándulások, éjszakai csillagnéző túrák a Zselici Csillagoségbolt-parkban, tanösvények bejárása, erdei tornapályák, madárlesek
	Petesmalmi, Lábodi vidrapark, Bőszénfai szarvaspark
Kulturális turizmus	szennai Szabadtéri Néprajzi Gyűjtemény, Buzsáki hímzés, üvegművészeti alkotótelepnek helyet adó Goszthony kúria
Történelmi emlékhelyek	Somogyvári Történelmi emlékhely, Kaposszentjakabon található a Szentjakabi Bencés Apátság romkert

3. MELLÉKLET: KATICA TANYA – AKTÍV PIHENÉS KÖZPONT

Forrás: Saját készítésű kép

4. MELLÉKLET: KATICA TANYA – AKTÍV PIHENÉS KÖZPONT

Forrás: Saját készítésű kép

5. MELLÉKLET: KATICA TANYA – AKTÍV PIHENÉS KÖZPONT

Forrás: Saját készítésű kép